

Møteprotokoll

Bispemøtet 13.-17.oktober 2025

Møtedato: 13.-17.10.2025
Møtested: Kirkens Hus/Soria Moria konferansehotell
Arkivsak: 23/03953

Til stede: Olav Fykse Tveit – preses
Ingeborg Midttømme – Møre biskop
Stein Reinertsen – Agder og Telemark biskop (deltok på Teams, unntatt på sakene 33/25 og 39/25)
Herborg Finnset – Nidaros biskop
Anne Lise Ådnøy – Stavanger biskop
Jan Otto Myrseth – Tunsberg biskop
Kari Mangrud Alvsvåg – Borg biskop
Ole Kristian Bonden – Hamar biskop
Ragnhild Jepsen – Bjørgvin biskop
Svein Valle – Sør-Hålogaland biskop
Sunniva Gylver – Oslo biskop
Stig Rune Lægdene – fungerende Nord-Hålogaland biskop

Andre: Helge Kollerøs Nylenna – teologisk rådgiver
Silje Kivle Andreassen – teologisk rådgiver, sakene 34-36,38/25
Gunnhild Nordgaard Hermstad – rådgiver liturgi, sakene 29-32/25

Domprostene Pål Kristian Balstad, Hege Fagermoen, Sveinung Hansen, Nils Terje Andersen, Stefan Emmerhoff, Gudmund Waaler, Grethe Lystad Johnsen, Kristin Saxegaard, Torkel Irgens, May Line Angell (fungerende) – sak 39/25

Protokollfører: Elise Sandnes – generalsekretær Bispemøtet

Bispemøtet åpnet med nattverd gudstjeneste ved biskop Sunniva Gylver i kapellet i Kirkens hus.

Olavstipend 2026

Preses Olav Fykse Tveit delte ut Olavstipend 2026 til Kathrine Tallaksen Skjerdal, sokneprest i Høvåg i Agder og Telemark bispedømme. Hun skal gjøre en kvalitativ studie av Den norske kirkes arbeid blant mennesker med kognitiv funksjonsnedsettelse med utgangspunkt i HEL-arbeidet. Tallaksen Skjerdal skal

undersøke hvordan Den norske kirke samarbeider med pårørende og hjelpeapparat for å gi mennesker med kognitiv funksjonsnedsettelse mulighet til å delta i kirkelige fellesskap. Prosjektet har blant annet som mål å utvikle ressurser som kan føre til kompetanseheving og praktisk informasjon i menigheter.

Møte med stiftsdirektører og Kirkerådets ledergruppe

Biskopene hadde felles møte med stiftsdirektører og Kirkerådets ledergruppe 15.oktober der blant annet varslingsrutiner ble gjennomgått og delegering fra biskop til stiftsdirektør og mål for perioden 2026-2029 ble drøftet.

26/25	Godkjenning av innkalling og saksliste 13.-17.10.2025
27/25	Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd
28/25	Referat- og orienteringssaker
29/25	Liturgiske ordninger for vigsling til tjeneste
30/25	Liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen
31/25	Nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten
32/25	Nattverd i særskilte situasjoner - soknebud, 2. gangs behandling
33/25	Den norske kirke og selvmord
34/25	Egnethet for vigsling
35/25	EVU-kursutlysning våren 2026 og langtidsplan
36/25	Nasjonal kompetanseutviklingsplan for presters etter- og videreutdanning 2026-2030
37/25	Unnskyldning til skeive
38/25	Olavstipend-rapport 2025 Bergsjø Aas
39/25	Møte med domprostene
40/25	Samarbeidsavtale med NMS
41/25	Høringer om samisk kirkeliv og opprettelsen av kategorialmenighet
42/25	Eventuelt

26/25 Godkjenning av innkalling og saksliste 13.-17.10.2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	26/25

Sammendrag

Saksliste og tidsplan er drøftet i Bispemøtets arbeidsutvalg 08.09.2025.

Bispemøtets vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

27/25 Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	27/25

Sammendrag

Bispemøtet drøftet tilsyn- og arbeidsgiversaker meldt av biskoper og sekretariatet.

Bispemøtets vedtak:

Sakene drøftet.

28/25 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	28/25

Sammendrag

1. Protokoll KR 22. 05.2025
2. Teologisk Nemd – muntlig orientering ved Helge Nylenna
3. Protokoll BMAU 30.07.2025
4. Protokoll BMAU 08.09.2025
5. Protokoll Nemnd for gudstjenesteliv 02.06.2025
6. Protokoll Styringsgruppen for Veien til vigslet tjeneste (SVTV) 04.09.2025
7. Protokoll SEU september 2025
8. Nasjonalt fagråd for ABV – muntlig orientering ved Herborg Finnset
9. Innføringsprogram for nye prester september 2025 – muntlig orientering ved generalsekretær
10. Tilleggsgavefondet avvirket – søknad innvilget av lotteri- og stiftelsestilsynet 12.05.2025 – muntlig orientering ved generalsekretær
11. Palestina COCOP møte mai 2025 – muntlig orientering ved Kari Alvsvåg.
12. Kirkens nødhjelp – muntlig orientering ved Herborg Finnset som medlem i styret i Kirkens Nødhjelp. Orientering fra styrereise til Tanzania.
13. Kirkenes Verdensråd har laget et gratis «online kurs» om Nicenum. Ingeborg Midttømme orienterte om kurset og oppfordret til at informasjon om kurset gjøres kjent i organisasjonen.
14. Samisk kirkeråd – muntlig orientering ved Svein Valle

Bispemøtets vedtak:

Sakene tas til orientering.

29/25 Liturgiske ordninger for vigsling til tjeneste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	29/25

Sammendrag

Kirkerådet og Bispemøtet igangsatte i 2018 liturgisak om vigslingsliturgier for kirkelig tjeneste og kirkebygg (KR 32/18, BM 24/18). Vedtaket fra Bispemøtet i 2018 presiserte at vigslingsliturgiene skulle utarbeides i nært samarbeid med Bispemøtet. Liturgisaken følger kapittel 2 i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

Bispemøtet og Kirkemøtet har også vedtatt liturgisak om ordningene for innsettelse og forbønn (KR 13/25, BM 21/25). Liturgisaken følger kapittel 3 i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

På bakgrunn av Bispemøtets vedtak i oktober 2024, har Nemnd for gudstjenesteliv utarbeidet forslag til ordninger. Bispemøtet behandlet forslagene fra Nemnd for gudstjenesteliv til alminnelige bestemmelser, vigsling til kirkelig tjeneste, vigsling til biskop, samt justerte ordninger for innsettelse og forbønn.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet takker Nemnd for gudstjenesteliv for godt og grundig arbeid med revisjon av vigslingsliturgiene for Den norske kirke.

Bispemøtet har drøftet forslag til:

- Alminnelige bestemmelser for vigsling til tjeneste
- Vigsling til kirkelig tjeneste
- Vigsling av biskop
- Innsettelse til vigslet tjeneste og fremstilling med forbønn.

Sekretariatet bes innarbeide de momenter som kom frem i møtet og legge saken frem for Bispemøtets arbeidsutvalg.

30/25 Liturgiske ordninger etter gudstjenestereformen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	30/25

Sammendrag

I forlengelsen av gudstjenestereformen i Den norske kirke, skal det gjøres vedtak om de liturgiske ordningene i punkt III og IV i Gudstjenestebok for Den norske kirke (Verbum 1992). Kirkerådet og Bispemøtet har gjort vedtak om liturgisak for dette, samt ordning for Konfirmantjubileum og Omsorg for døende.

Bispemøtets vedtak:

1. I forlengelsen av gudstjenestereformen i Den norske kirke, anbefaler Bispemøtet at følgende liturgiske ordninger i punkt III og IV i Gudstjenestebok for Den norske kirke utgår:
 - Adventstiden
 - Julenatt
 - Nyttårsaften
 - Fastegudstjeneste
 - Påskedag
 - Pinseaften
 - 1. mai
 - 17. mai
 - Sankthans (Jonsok)
 - Olavsdagen (Olsok)
 - Høsttakkefest
 - Forbønnsgudstjeneste
 - Vandregudstjeneste
 - Temagudstjeneste
 - Musikk gudstjeneste m.m.
 - Konfirmantjubileum
2. Bispemøtet anbefaler at Nattverd gudstjeneste utenom høymessen utgår som liturgisk ordning når nye nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten er vedtatt.
3. Sørgegudstjeneste, skriftemålgudstjeneste, enkeltskriftemål, omsorg for døende, julaften, skolegudstjeneste og tidebønner (morgensang, aftensang og kveldsbønn) anbefales videreført som liturgiske ordninger.
4. Bispemøtet ber om at det igangsettes liturgisak etter kapittel tre for sørgegudstjeneste og omsorg for døende. De andre ordningene gjennomgås på sikt.

31/25 Nattverdbønner utenfor hovedgudstjenesten

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	31/25

Sammendrag

Kirkerådet og Bispemøtet bad i 2023 Nemnd for gudstjenesteliv om å utarbeide forslag til nattverdbønner til bruk utenfor hovedgudstjenesten. Forslaget skulle inkludere nattverdbønner egnet til bruk ved kveldsmesser, på institusjon og leir (KR 65/23, BM 35/23).

Nemnd for gudstjenesteliv har utarbeidet forslag til fire nattverdbønner og et oppsett til struktur for utarbeiding for lokalt formulerte nattverdbønner. De fire ferdig formulerte bønnene er utformet med særlig henblikk på kveldsmesser, leir, institusjon og inkludering.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet ber sekretariatet om å følge opp momentene som kom fram i møtet og legge saken frem for Bispemøtet til ny behandling.

32/25 Nattverd i særskilte situasjoner - soknebud, 2. gangs behandling

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	32/25

Sammendrag

Kirkerådet og Bispemøtet vedtok i 2023 liturgisak for sakramentsforvaltning utenfor hovedgudstjenesten. (KR 65/23, BM 35/23). Bispemøtet behandlet i 2024 ordningene for nøddåp (BM 32/24) og i mai 2025 ordningene for dåp, nattverd og konfirmasjon i særskilte situasjoner (BM 22/25).

Denne saken følger opp Bispemøtets vedtak i mai 2025 om tilsigelsesordene i ordningen for «Nattverd i særskilte situasjoner – soknebud». Det er tatt inn to alternative tilsigelsesord i ordningen. Bispemøtet bad i mai nemda om å se nærmere på dette.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet gir sin tilslutning til ordningen «Nattverd i særskilte situasjoner – soknebud» med bare ett alternativ til tilsigelsesord:

Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder. Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv. Fred være med dere.

33/25 Den norske kirke og selvmord

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	33/25

Sammendrag

Bispemøtet vedtok i februar 2024 å nedsette en arbeidsgruppe som skulle belyse Den norske kirkes forhold til selvmord. Arbeidsgruppen leverte utredningen *Å velge livet. Den norske kirke og selvmord* 10. september 2025.

Utredningen gir en systematisk-teologisk gjennomgang av selvmord som fenomen, samtidig som den også tematiserer praktisk-teologiske perspektiver. Den kan forstås både som ressursdokument for et videre kirkelig arbeid med tematikken, men har også noen tydelige oppfordringer for hvordan Den norske kirke kan styrke og videreutvikle arbeidet med selvmordsforebygging og sorgstøtte.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet har drøftet utredningen *Å velge livet. Den norske kirke og selvmord* og anbefalingene som gis der. Bispemøtet takker arbeidsgruppa for et godt arbeid som kan danne utgangspunktet for videre arbeid med selvmordsforebygging og sorgstøtte i Den norske kirke.

Den norske kirke vil bidra i samfunnets oppgave med å forebygge selvmord. I dette er åpenhet om temaet i både samfunn og kirke nødvendig.

Over hele landet skjer det et stort og viktig arbeid i menighetene. Utredningen peker på at kirkens arbeid skaper sosiale fellesskap og mening i livet, og at dette virker selvmordsforebyggende. Mange menigheter har også et godt sorgstøttearbeid til pårørende som opplever å miste noen av sine kjære. Dette arbeidet må fortsatt prioriteres.

Kirkens tilsatte og frivillige skal bidra til å skape mening i livet, gi håp og forkynne en nådig Gud. I sjelesorg møter kirkens ansatte mange enkeltmennesker med deres historier og erfaringer. Kirken må aldri fordømme dem som har opplevd livet så vanskelig at de avsluttet det.

Biskopene erkjenner at Den norske kirke, og kristenheten generelt, har en vond historie knyttet til måten man har møtt både mennesker med selvmordstanker og etterlatte etter selvmord på. De restriktive kirkelige praksisene ble endret for lenge siden. Holdninger blant prester og andre kirkelige ansatte er annerledes i dag enn tidligere. Allikevel erfarer vi at mennesker fortsatt sitter med en forståelse av og erfaringer med en kirkelig uforsonlighet. Bispemøtet beklager at kirken gjennom sine praksiser og sin forkynnelse har bidratt til å påføre mennesker skyld og skam, og til å opprettholde stigmaet rundt selvmord i samfunnet.

For å videreutvikle arbeidet med selvmordsforebygging og sorgstøtte ber Bispemøtet om at:

- Den norske kirkes innsats videreutvikles og styrkes. Dette kan skje særlig gjennom kompetanseutvikling. Arbeidet må involvere bredden av staber lokalt. I dette ligger blant annet å etablere rutiner for gravferd og oppfølging etter selvmord, og å styrke kompetanse hos den enkelte medarbeider. I dette kan vi samarbeide med og benytte ressurser fra for eksempel LEVE, Kirkens SOS, Vivat og RVTS.
- Nettsider og digitale flater for Den norske kirke har oppdatert informasjon om sorgstøttegrupper og annen relevant informasjon.
- Utredningens anbefalinger omkring gravferdsliturgi og liturgiske ressurser oversendes Nemnd for gudstjenesteliv for videre oppfølging.
- Sekretariatet følger opp kontakten med aktuelle samarbeidsorganisasjoner, herunder LEVE, Kirkens SOS og andre diakonale organisasjoner.

34/25 Egnethet for vigsling

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	34/25

Sammendrag

En arbeidsgruppe har siden høsten 2024 arbeidet med biskopens egnethetsvurdering av kandidater som søker vigsling til kirkelig tjeneste. Arbeidsgruppa er oppnevnt av Bispemøtet og har bestått av:

Jan Otto Myrseth, biskop i Tunsberg (leder)
 Guro Margrethe Mollnes, rådgiver juridisk avdeling Kirkerådet
 Randi Tjernæs, studieleder diakoni VID
 Per Kristian Aschim, fagsjef i Spir
 Sjur Atle Furali, praksisleder TF
 Astrid Sandsmark, førstelektor praktisk teologi og diakoni MF
 Roald O. Eskildsen, sykehusprest / tidligere praksisleder MF
 Silje Kivle Andreassen, teologisk rådgiver Bispemøtet (sekretær)

Fra mars 2025 ble Elisabet Yrwing Guthus, prost i Vestre Aker i Oslo, med da det var behov for erfaring med å lede og samarbeide med arbeidstakere som er vigslet. Arbeidsgruppa har hatt seks møter og en underveissamtale med biskopene i mai 2025.

Målet for arbeidsgruppa er beskrevet i mandatet:

1. Biskopene har tydelige kriterier for vurdering av egnethet av kandidater som søker vigsling til kirkelig tjeneste
2. Programmet Veien til vigsling (VTV) bidrar til at biskopene har tilstrekkelig kjennskap til kandidatene, slik at de kan vurdere deres egnethet til vigslet tjeneste
3. Kandidater som søker VTV er kjent med kriteriene for egnethetsvurdering

Arbeidsgruppa har utarbeidet:

1. Forslag til egnethetskriterier for henholdsvis diakoner, kantorer, kateketer og prester
2. Forslag til saksbehandlingsregler knyttet til biskopens avgjørelse om vigsling
3. Forslag til avtale mellom Bispemøtet og deltakere i Veien til vigsling-programmet og deltakerens oppmelding i Veien til vigsling-databasen
4. Forslag til ordning med forankringsmenighet som del av Veien til vigsling-programmet

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet vedtar å sende på høring til aktuelle arbeidstakerorganisasjoner, læresteder og studentutvalg følgende med de endringer som kom frem i møtet:

- Egnethetskriterier for henholdsvis diakoner, kantorer, kateketer og prester
- Saksbehandlingsregler knyttet til biskopens avgjørelse om vigsling
- Avtale mellom Bispemøtet og deltakere i Veien til vigsling-programmet og deltakernes oppmelding i Veien til vigsling-databasen
- Ordning med forankringsmenighet som del av Veien til vigsling-programmet

Saksbehandlingsreglene kvalitetssikres med juridisk avdeling før de sendes på høring.

Bispemøtet får saken tilbake til ny behandling etter gjennomført høring.

35/25 EVU-kursutlysning våren 2026 og langtidsplan

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	35/25

Sammendrag

Bispemøtet har tatt stilling til hvilke kurs som skal anbefales lyst ut våren 2026, og samtalt om hvilke EVU-kurs som ønskes på noe lengre sikt. Til grunn for etter- og videreutdanning for prester i Den norske kirke ligger «Nasjonal kompetanseutviklingsplan for prester i Den norske kirke (2021 – 2025)» (BM 61/20). EVU-undersøkelsen 2024 viste at prester ønsker kurs innen

- Åndelig veiledning / spiritualitet
- Homiletikk
- Ledelse og samhandling

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet vedtar følgende prioritering av EVU-kurs for utlysning 15.mars 2026 med oppstart høsten 2026:

- Beredskap, krisehåndtering og traumekompetanse, (MF), 15 stp, gjennomføring over to semestre, og følges av et breddekurs som det arbeides videre med.
- Kunsten å snekre en preken (MF), 10 stp, prostibasert
- Sannhet og forsoning III (VID), 10 stp
- Funksjonshemming og kirken (VID), 10 stp
- Frivillighet og samskaping i menighet og lokalsamfunn, (MF) 15 stp
- PTP I og II, (TF)
- PKU, (MF)
- Menighet i bevegelse (MF), 5 stp, prostibasert og tverrfaglig

Bispemøtet anbefaler at tre ansatte fra hvert bispedømme deltar på kurset «Beredskap, krisehåndtering og traumekompetanse», fortrinnsvis to prester og én diakon. Bispemøtet ser behovet for at kunnskapen dette kurset gir finnes i alle prostier, og at det må arbeides videre med hvordan dette skal følges opp og finansieres. Bispemøtet ber sekretariatet avklare om kurset kan finansieres nasjonalt.

Bispemøtet takker for orientering om nasjonalt EVU-kurs i forbindelse med 2030-jubileet og gir sin tilslutning til at det arbeides videre med rammer og innhold for kurset. Bispemøtet ber om at videre arbeid ses i sammenheng med Den norske kirkes strategi for markering av Nasjonaljubileet 2030, jf. etablering av et fagteam på området.

Skriv inn vedtaket her

36/25 Nasjonal kompetanseutviklingsplan for presters etter- og videreutdanning 2026-2030

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	36/25

Sammendrag

Nåværende «Nasjonal Kompetanseutviklingsplan for prester i Den norske kirke» er vedtatt å gjelde 2021-2025.

På sitt møte 31.03.25 gjorde Sentralt Etterutdanningsutvalg (SEU) følgende vedtak (sak 15/25): SEU nedsetter en arbeidsgruppe som:

- Utarbeider forslag til revidert plan for nasjonal kompetanseutvikling for prester i Den norske kirke. Planen skal gjenspeile muligheten for tverrfaglighet blant de tjenestene det vigsles til.
- Saken legges fram i SEU i september-møtet.
- Sammensetning av arbeidsgruppen: Silje K. Andreassen, sekretær; Veronica J. Lepperød, TeoLOGene; Per Kristian Aschim, Spir; Eigil Morvik, stiftsdirektør i Tunsberg

- Fagutvalgene for diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk og KA, konsulteres med tanke på muligheten for å se nasjonale kompetanseutviklingsplaner for tjenestene det vigsles til i sammenheng.

Arbeidsgruppens møter og behandling i SEU

Arbeidsgruppen startet sitt arbeid i mai og har hatt to ordinære møter. I tillegg deltok Spirs representant og arbeidsgruppens sekretær på innspillsmøte med representanter for fagutvalgene for diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk og OU1-styret. Kirkerådets HR-avdeling var også representert.

Arbeidsgruppens forslag til «Nasjonal kompetanseutviklingsplan for prester i Den norske kirke 2026-2030» ble behandlet i SEU møtet 22.09.25. SEU gjorde noen mindre endringer i arbeidsgruppens forslag, og vedtok å sende vedlagte plan til vedtak i Bispemøtet.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet vedtar Nasjonal kompetanseutviklingsplan for prester i Den norske kirke 2026- 2030. Rullerende langtidsplan for EVU utarbeides i samsvar med nasjonal kompetanseutviklingsplan og prioriterte mål for Den norske kirke.

37/25 Unnskyldning til skeive

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	37/25

Sammendrag

Preses fremførte 16.oktober en unnskyldning for de sår og skader kirken har påført skeive. Unnskyldningen ble fremført i et pressemøte på London Pub i Oslo, og etterfulgt av en gudstjeneste i Oslo Domkirke. Det er også utarbeidet en kronikk som ble publisert i Vårt Land i etterkant av unnskyldningen.

Pressemelding om dette ble sendt ut tirsdag 30.september.

Bispemøtet vedtak:

Biskopene gir sin tilslutning til at preses 16.oktober på London Pub fremfører følgende unnskyldning til skeive:

Kjære alle saman,

Vi er samla på London pub. Dette er ein symboltung stad. Ein trygg stad for skeive gjennom nesten femti år. Staden der terroren råka under Oslo Pride 25. juni for tre år sidan.

Takk for at vi får vere her!

I 2022 erkjente biskopane i Den norske kyrkja at den institusjonen vi leier har påført skeive smerte og skade. Då er det rett at vi også tar ansvar som kyrkje, og seier unnskyld.

Nokon kan tenkje at det er for seint, nokon meiner det er for tidleg. Vi meiner det er rett å ikkje vente lenger.

Vi, biskopane i Den norske kyrkja, markerer i dag verken eit startpunkt eller at vi er i mål. Likevel er det ein merkedag.

Dei siste åra har vi hatt ei rekkje møter og samtalar med skeive og deira ulike interesseorganisasjonar. Det er raust når dei som tidlegare opplevde seg fordømt av kyrkja, har tatt i mot oss med opne armar. Det er nåde.

Eg gler meg over dette, og ser fram til å møtast vidare!

Fleire har formulert og fortalt sine historier, og latt oss få del i dei. Det gjer sterkt inntrykk å lytte til medmenneske sine opplevingar og livserfaringar. For mange har det kosta mykje å dele, å gjere seg sårbar – også på den måten. Takk til alle som har delt si forteljing!

Vi har høyrte om kva kyrkja har betydd. På godt og vondt – men mest på vondt i denne samanhengen. Det gjeld haldningar til skeive og deira liv. Det handlar om kyrkjas praksis i formelle og uformelle møter og samtalar – i alt som er sagt og alt som ikkje er sagt.

Det har hatt store negative følgjer for mange menneske:

- Kyrkja nekta lesbiske og homofile å jobbe i kyrkja, sjølv om dei var kvalifiserte.
- Frivillige medarbeidarar fekk ikkje plass eller bidra i fellesskapen i kyrkja – på grunn av legning eller samliv.
- HIV og AIDS vart kalla Guds straff over homofile. Det legitime stigmatisering og fordøming av HIV-positive. Deira pårørande har framleis sår etter dette.
- Lenge nekta kyrkja å gje forbøn for likekjønna par og å vie dei til ektefolk i kyrkja.
- Kyrkjas rom er enno ikkje trygge nok for transpersonar.
- Mange av dei som bryt med normene til kjønn og samliv vart heldt utanfor av kyrkjefellesskapen.
- I samtalar har representantar frå kyrkja redusert den skeive kjærleiken til å vere følelsar, som kunne skrus av som ein brytar med eit klikk.

Dette er nokre døme, og vi veit at det er fleire – diskriminering, forskjellsbehandling og trakassering.

Dette har ført til at skeive har kjent på skam, som resultat av ei rådande forteljing av kva kjærleik som er riktig eller feil, og press frå kyrkja til å skjule eller fornekte kven dei var.

Mange opplever at det er ikkje plass for dei. Nokon har sagt frå seg medlemskap i kyrkja, nokon fortel at dei mista trua. Det har vore ei stor påkjenning – for dei det gjeldt og deira familie og vener.

Gud skaper oss alle i sitt bilete, med det verd og den verdi det inneber. Bibelen fortel om menneske som fekk møte Jesus. Han reiste dei opp, og viser oss alle kva fellesskap er.

Det er også vårt oppdrag som kristne. Men, som vi har erkjent, har vi feila gang på gang: Ord, haldningar og handlingar har stått i vegen. Mange har sett kva som har skjedd, utan at endring har fått rom.

Gjennom fleire tiår har prestar og diakonar i sjelesorg og fortrulege samtalar teke i mot skeive sine livserfaringar. Om tap, om det såre, men også om trua, håpet og kjærleiken. For mange har dette vore gode samtalar, men kyrkja si stemme i det offentlege rommet har ofte sagt noko anna.

I 1954 kalla Bispemøtet skeive ei «samfunnsfare av verdensdimensjoner» og på 80–90-talet fekk fordøming av HIV-positive stå uimotsagt i kyrkja. Men noko har skjedd dei siste tiåra: I 2007 opna Kyrkjemøtet for at «homofile i partnerskap» kunne bli vigsla til stillingar i kyrkja. I 2016 vedtok Kyrkjemøtet at likekjønna par kunne gifte seg i kyrkja. Og godt er det!

Å seie unnskyld forpliktar. Det handlar om korleis vi no skal møte kvarandre.

Kvar gong skeive og kyrkje er eit tema i offentleg debatt, er det ei belastning for skeive generelt – og særleg for skeive tilsette.

I 2020 kom ein rapport om skeive tilsette i kyrkja med tittelen «Å være en sak». Den viste at det å vere skeiv tilsett i Den norske kyrkja har vore ei stor belastning for den einskilde. Det har skapt minoritetsstress og gjort det vanskeleg å gjere den jobben dei var tilsett for å gjere. Slik kan vi ikkje ha det, og dette har kyrkja som arbeidsgjevar ansvar for.

På måndag fekk vi presentert ein rapport om korleis transpersonar erfarer kyrkja som eit trygt eller utrygt rom. Her også har vi framleis mykje å lære, til dømes kor viktig regnbogeflagget kan vere for å skape tryggleik.

I dag ser vi at menneske med LHBT+-identitet mistar sine grunnleggjande rettar mange stader i verda. Dei vert utsett for vald og stigmatisering. Ikkje sjeldan skjer det med ei form for religiøs grunngjeving, også i kristentruas namn. Vi må alle ta ansvar for å motverke dette – ikkje minst kyrkja.

Trua på Gud kan gje oss mot til å vere den vi er. Mot til å stå opp for andre og for oss sjølve. Mange skeive har vore modige og gjort det. Takk og lov!

Dei har langsomt, steg for steg, gjort mykje for å gje ny innsikt og skape nye haldningar. Nokre har stått i kampar og stormar åleine, andre har stått saman og organisert seg i lag med støttespelarar. Det gjev håp om at endring alltid er mogeleg, og at vi ikkje må gje opp.

Endringane har teke tid. Det har vore krevjande for mange. Nokre heldt rett og slett ikkje ut. Nokon av dei som skulle høyrte vår unnskyldning, er ikkje lenger mellom oss. Endringane har teke tid, og noko har faktisk endra seg. Eit samfunn der ein kan elske den ein vil, og vere den ein er, gjer Noreg og verda til ein betre stad.

Difor er det i dag også på sin plass å seie: Takk!

Takk til alle som har sett ord på sine erfaringar og opplevingar.

Takk til alle som har kjempa. For seg sjølv og for andre.

Takk til deg som tok kampen åleine, og til deg som organiserte deg.

Takk til deg som heiste flagget, i påvente av nye vedtak i kyrkja. Utan dykk hadde vi ikkje stått her i dag.

Takk for fellesskap på regnbogegudstenester.

Takk for at kyrkja får rom i Pride-paradar, skulder ved skulder. Takk for at vi kan gå vidare saman.

Takk til deg som sa frå kva du opplevde, sjølv om det var best for deg å halde avstand.

Takk til deg som trass i det som var undertrykkjande, ikkje gav opp trua og kyrkja.

Takk til alle som har gjort sitt for at folkekyrkja er på ein annan stad i dag, enn vi var før.

Den norske kyrkja har påført skeive skam, stor skade og smerte. Det skulle ikkje skjedd.

Difor seier eg i dag:
Unnskyld!

38/25 Olavstipend-rapport 2025 Bergsjø Aas

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	38/25

Sammendrag

Bispemøtet tildelte Vibeke Bergsjø Aas Olavstipendet for 9 måneder i 2024 og 2025 for å arbeide med prosjektet: «Alt synlig og usynlig. En kvalitativ undersøkelse av hva «trygge rom» betyr for transpersoner i Den norske kirke.»

Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til større forståelse, kunnskap og kompetanse om transpersoner og deres forhold til kirken og menigheten, slik at menighetene kan bli bedre i stand til å skape trygge rom for alle, også transpersoner.

Bergsjø Aas leverte 14.september sin rapport «Trans: Synlig og usynlig. Rapport om transpersoner og «trygge rom» i Den norske kirke».

Rapporten ble presentert i et åpent Olavstipendseminar 13.oktober kl.12.00 – 14.00 i Kirkens hus. Seminaret kunne også følges digitalt.

Respondentene i Olavstipendseminaret var:

Jane-Victorius Gipling Bonsaksen Quam, teologistudent og nylig avgått leder i Skeiv Ungdom, Frank Rossavik, kommentator i Aftenposten, Halvor Moxnes, professor em. i teologi og Kari Alvsvåg, biskop i Borg.

Biskopene drøftet i etterkant av Olavstipend seminaret tema og utfordringer som berøres i Bergsjø Aas' rapport.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker Vibeke Bergsjø Aas for arbeidet og tar Olavstipend rapporten til orientering. Bispemøtet drøftet rapportens anbefalinger til videre oppfølging.

39/25 Møte med domprostene

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	39/25

Sammendrag

Biskopene møtte domprostene til samtale mandag 13.oktober i Kirkens hus.

Delegering fra biskop til prost

Bispemøtet arbeider med oppdatering av delegering fra biskop til prost og inviterte domprostene til å gi innspill til forslaget før beslutning. Juridisk seksjon i Kirkerådet har gjennomgått gjeldende mal for delegering med bakgrunn i vedtatte endringer i kirkeordningen og tjenesteordningene.

Rutiner for samarbeid mellom biskop og domprost ble også tematisert.

Kompetanseutvikling –

tjenesteordning for biskop § 6a og tjenesteordning for prost § 5

Kirkemøtet vedtok i sak KM 09/25 om biskopens tilsyn endring i Tjenesteordning for biskop og tjenesteordning for prost som trer i kraft 1.januar 2026.

Tjenesteordning for biskop – ny § 6a (endring i kursiv):

Biskopen kan innkalle vigslede medarbeidere og andre ansatte til fagsamlinger i bispedømmet, og se til at vigslede medarbeidere blir gitt tilbud om og får tilrettelagt for kompetanseutvikling.

Tjenesteordning for prost § 5 (endring i kursiv):

«Prosten skal stimulere prestene og øvrige kirkefaglige medarbeidere til etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar med fastsatte mål og planer.»

Domproster og biskoper drøftet hvordan endringene kan følges opp i praksis.

Bispemøtets vedtak:

Domprostenes innspill tas med i det videre arbeidet med mal for delegering fra biskop til proster.

Biskoper og domproster samtalte om Kirkemøtets vedtak i sak KM 09/25 om biskopens og prostens rolle i kompetanseutvikling for vigslede og øvrige kirkefaglige medarbeidere. Endringene i tjenesteordning for biskop § 6a og tjenesteordning for prost § 5 må følges opp i tett samarbeid med kirkevergene som arbeidsgiver for øvrige kirkelige medarbeidere.

40/25 Samarbeidsavtale med NMS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	40/25

Sammendrag

Kirkerådet og NMS har jobbet fram et felles utkast til samarbeidsavtale. Bispemøtet inviteres i denne saken gi innspill til samarbeidsavtalen.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet støtter en slik formalisert avtale mellom NMS og Kirkerådet.

Bispemøtet har følgende tillegg (*i kursiv*) til punktet kirkelig undervisning, læring, konfirmanter og ledertrening:

NMS og NMSU bidrar med kompetanse og ressurser om det globale oppdraget inn i kirkelig undervisning og læring, *i samsvar med Den norske kirkes rammeplaner for kirkelig undervisning og læring.*

Til punkt B Formål foreslås følgende tillegg (*i kursiv*):
Samarbeidet skjer i forståelse og respekt for hverandres visjoner og strategier.

41/25 Høringer om samisk kirkeliv og opprettelsen av kategorialmenighet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	41/25

Sammendrag

Bispedømmene har mottatt to høringer knyttet til samisk kirkeliv. Det er ikke lagt opp til at Bispemøtet avgir en felles høringsuttalelse til disse. Bispemøtet drøftet forslagene som er på høring.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet har drøftet høringer om forslag til bestemmelse for samisk kirkeliv i kirkeordning og opprettelse av pite- og lulesamisk kategorialmenighet.

42/25 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	13.10.2025	42/25

Sammendrag

Det er ikke meldt saker til eventuelt

Bispemøtets vedtak:

Skriv inn vedtaket her